

This question paper consists of 31 questions and 8 printed pages.
આ પ્રશ્નપત્રમાં 31 પ્રશ્નો અને 8 છપાયેલા પૃષ્ઠો છે.

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

રોલ નંબર

Code No. 42/S/A/G
કોડ નં.

ગુજરાતી (207)

Day and Date of Examination
(પરીક્ષાનો વાર અને તારીખ)

_____

Signature of Invigilators
(નિરીક્ષકની સહી)

1. _____

2. _____

સામાન્ય નિર્દેશ :

- 1 વિદ્યાર્થી તેનો રોલ નંબર પ્રશ્નપેપરના પહેલા પાને લખે.
- 2 પહેલાં પ્રશ્નપેપરને ચેક કરી લેવું. પ્રશ્નપત્રમાં આપેલાં કુલ પાનાં અને પ્રશ્નોની સંખ્યા એટલી જ છે જેટલી પ્રથમ પાનાં ઉપર છે તે જોઈ લેવું અને પ્રશ્નો ક્રમવાર છે કે નહીં તે ચેક કરી લેવું.
- 3 ઓબ્જેક્ટિવ પ્રશ્નોના વિકલ્પો દા.ત. (A), (B), (C) અથવા (D) માંથી જે ઉત્તર લખવો હોય તેને આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં લખવો.
- 4 ઓબ્જેક્ટિવ પ્રશ્નોની સાથે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર નિર્ધારિત કરેલા સમયમાં આપવા. ઓબ્જેક્ટિવ પ્રશ્નો માટે અલગથી સમય નહીં આપવામાં આવે.
- 5 ઉત્તર પુસ્તિકામાં નિર્દેશ કરેલ સ્થાન સિવાય બીજા કોઈ પણ સ્થાને રોલ નંબર તથા અન્ય ચિહ્ન લખવાથી પરીક્ષાર્થીની અયોગ્ય ઠરાવવામાં આવશે.
- 6 પોતાની ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપેપરની કોડ સંખ્યા 42/S/A/G લખવી.

ગુજરાતી
(207)

સમય : 3 કલાક

પૂર્ણાંક : 100

નોંધ :

- 1 બધા પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે અને પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે અંક આપેલા છે.
- 2 વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો માટે એક-એક અંક નિર્ધારિત છે.
- 3 વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નોત્તર લખવા માટે વધારાનો સમય આપવામાં નહીં આવે. બધા પ્રશ્નો આપેલા સમયમાં એક સાથે કરવાના છે.

- 1 વ્યાયામશાળામાં કોની જય બોલાવવામાં આવે છે ? ૧
(A) ગણેશજીની (B) કાનુડાની
(C) બજરંગબલીની (D) સરસ્વતીમાતાની
- 2 જશોદામાતાને ફરિયાદ કરવા કોણ જાય છે ? ૧
(A) નંદરાય (B) ગોપી
(C) ગોવાળો (D) કાનુડો
- 3 'ચિરંજીવ' સંબોધન વપરાય : ૧
(A) નાના ભાઈ-બહેન માટે (B) પિતાજી માટે
(C) મિત્ર માટે (D) શાળાના પ્રધાનાચાર્ય માટે
- 4 પર્યાયી શબ્દની યોગ્ય ન હોય તેવી જોડી શોધો. ૧
(A) નીર-જળ (B) નીર-ક્ષીર
(C) વ્યોમ-આકાશ (D) નેત્ર-નેણ

- 5 ગાંધીજીએ કોનો આભાર માન્યો ? ૧
- (A) સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ એલેક્ઝેન્ડરનો (B) એસ્કમ્બેનો
(C) રૂસ્તમજીનો (D) કસ્તુરબાનો
- 6 'મારી વ્યાયામસાધના'ના નાયકમાં કયો દુર્ગુણ હતો ? ૧
- (A) રોટલો રળવાનો (B) હાર સ્વીકારવાનો
(C) લાંબું ભાષણ આપવાનો (D) મહેનત ન કરવાનો
- 7 કયા પ્રકારની બૉલિંગ અઘરી ગણાય છે ? ૧
- (A) ઑફસ્પિન (B) ફૂલટૉસ
(C) ગુગલી (D) લેગસ્પિન
- 8 'નિબંધ' લખતી વખતે જરૂરી નથી તેવી બાબત : ૧
- (A) શુદ્ધ, સરળ શિષ્ટ ભાષા (B) વિષયાંતર કરવું
(C) આરંભ અને અંત અસરકારક (D) વિરામ ચિહ્નોનું ધ્યાન રાખવું
- 9 "નક્કર જાણે ધાતુ શો તસતસતો" પંક્તિમાં અલંકાર ઓળખો. ૧
- (A) ઉપમા (B) રૂપક
(C) ઉત્પ્રેક્ષા (D) અનુપ્રાસ
- 10 "જશોદા તારા કાનુડાને" કાવ્યના કવિનું નામ છે. ૧
- (A) નરસિંહ મહેતા (B) ઉમાશંકર જોશી
(C) ઈશ્વર પેટલીકર (D) મીરાં
- 11 ફકીર _____ ફેંકીને ફરે છે. ૧
- (A) માયા (B) ધનધાન્ય
(C) તનમન (D) લોભલાલચ

- 12 હરિયો 'ઠોઠ' હતો _____ ૧
- (A) ભણવામાં (B) રમવામાં
(C) બોલવામાં (D) લખવામાં
- 13 'વીનું માંકડ'નું મૂળ નામ શું છે ? ૧
- (A) ગુણવંતરાય (B) મૂળવંતરાય
(C) રામચંદ્ર (D) મોહનદાસ
- 14 'અવસાન-સંદેશ' કયા પ્રકારનું કાવ્ય છે ? ૧
- (A) સોનેટ (B) હાઈકુ
(C) ઊર્મિગીત (D) પદ
- 15 મીરાંને સાચું સુખ ક્યાં લાગે છે ? ૧
- (A) વૃંદાવનમાં (B) વ્રજમાં
(C) મથુરામાં (D) કૃષ્ણના ચરણકમળમાં
- 16 'તડકો' કાવ્યના કવિ : ૧
- (A) નિરંજન ભગત (B) નરસિંહ મહેતા
(C) અખા (D) કલાપી
- 17 _____ના કારણે ગુજરાતની ધરતી ધન્ય છે. ૧
- (A) સિદ્ધાર્થ (B) ગાંધી
(C) ઈસુ (D) બુદ્ધ
- 18 'જૂનાં પિયરઘર' કાવ્યમાં નાયિકા કયા અનુભવોનું સ્મરણ કરે છે ? ૧
- (A) યૌવનના (B) બાળપણના
(C) વૃદ્ધત્વના (D) સાસરિયાના

- 19 'त्रिभुवनदास लुहार'नुं उपनाम : १
- (A) नरसैथो (B) नर्मद
(C) सुन्दरम् (D) प्रेमानंद
- 20 गुजराती भाषामां कोना 'छप्पा' प्रसिद्ध छे ? १
- (A) अभा (B) प्रेमानंद
(C) सुन्दरम् (D) नर्मद
- 21 (क) नीचे आपेला प्रश्नोमांथी गमे ते त्रण प्रश्नोना जवाब लपो : ६
- (i) भाषे बेठेला देवशंकरने शंकरलाळे शी सूचना करी ?
(ii) अभाडाना संयालके लेखक विशे शुं-शुं कछुं ?
(iii) उत्तरायणना दिवसनी साथे नायकने शुं-शुं याद आवे छे ?
(iv) 'प्रयागराज' पाठना आधारे पाठमां आवतां धार्मिक स्थल प्रयागराजनुं वर्णन करो.
(v) पतंग यगावतां आपणने शी-शी मुश्केलीओ पडे छे ?
- (ख) नीचे आपेला प्रश्नोमांथी गमे ते त्रण प्रश्नोना जवाब अेक वाक्यमां लपो : ३
- (i) 'अेक प्रश्न' वार्ताना नायके छापांमां अेक दिवस शा समाचार वांग्या ?
(ii) यित्रगुप्तने नंदनंदनशेठना कया बे दुर्गुणो जणाई आव्या ?
(iii) 'मारी मा'नी नायिकाअे मा नो परियय केवी रीते कराव्यो ?
(iv) व्यायामशाणाना नायकने अेक वषत शानुं आभंत्रण मण्युं ?
(v) गांधीजने टोणांमांथी कोणे बयाव्या ?
- 22 (क) नीचे आपेला प्रश्नोमांथी गमे ते त्रण प्रश्नोना जवाब लपो : ६
- (i) 'तडको' काव्यनो मुख्य भावार्थ समजावो.
(ii) 'जूनुं पियरघर' काव्य कया प्रकारनुं काव्य छे ? काव्यमां वर्णित दाम्पत्यभाव कविअे केवी रीते प्रकट कर्यो छे ?
(iii) अभाअे 'छप्पा'मां कयां त्रण दार्मिक आयरणो कछां छे ?
(iv) जशोदानो मातृप्रेम तमारा शब्दोमां लपो.
(v) 'कोण' काव्यना आधारे प्रकृतिमां ईश्वर कया-कया रूपे वसेलो छे ? स्पष्ट करो.

- (ખ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો : ૩
- ચંબેલી પતંગિયા પાસે પાંખો શા માટે માંગે છે ?
  - “તને જોઈ જોઈ તોય અજાણી” કાવ્યની પ્રિયતમા ક્યાં ઊભેલી હતી ?
  - વસંતનો માર્ગ ક્યા બે ફાંટાઓમાં વહેંચાઈ જાય છે ?
  - ‘અવસાન-સંદેશ’ કાવ્યમાં કવિ જગતનો કયો નિયમ દર્શાવે છે ?
  - કવિ સંઘરાખોર વેપારીની સરખામણી કોની સાથે કરે છે ?
- 23 (ક) કોણ કોને કહે છે ? ગમે તે ત્રણ લખો : ૩
- “ના મારે તો કુસ્તી જ કરવી છે.”
  - “ત્યાં દરવાજા પાસે એક બેન ઊભા છે.”
  - “તો પછી તમે કાળાબજાર કેમ કર્યા ?”
  - “બિચારો ભોળો પંજાબી ! એ શું જાણે કે મારે માટે દર્શન કયું છે ?”
  - “છોકરા તારું નામ શું છે ?”
- (ખ) ગમે તે બે કાવ્યપંક્તિઓનું ભાવસૌંદર્ય સ્પષ્ટ કરો : ૬
- “ફાટું ભરીને સોનું સૂરજનું ભરો હવે,
પાછી ફરી ન આવશે તડકા વસંતના.”
  - “હરિકૃપાથી મમ લેખ ચિત્રથી, જીવતો છઉં હું દમથી.”
  - “પતંગિયું ને ચંબેલી ! એક થયાં ને બની પરી !”
- 24 ગમે તે બેના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો : ૬
- ‘ઈંટોના સાત રંગ’ શીર્ષકની યથાર્થતા સ્પષ્ટ કરો.
  - ‘મારી મા’ વાર્તાના આધારે સંતાનની પ્રગતિમાં માતાના વિશેષ સ્થાનને સ્પષ્ટ કરો.
  - ‘કસોટી’ પાઠમાં ઊપસતી અંગ્રેજોની ખાસિયતો વર્ણવો.
- 25 ગમે તે એક વિષય પર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં નિબંધ લખો : ૧૦
- આધુનિક વિદ્યાર્થી જીવન
  - શ્રમનો મહિમા
  - સ્વર્ણિમ ગુજરાત
  - વધતી મોંઘવારી
  - ચૂંટણીમાં હારેલા ઉમેદવારની આપવીતી

26 દિલ્લીમાં આયોજિત 'રાષ્ટ્રમંડળ ખેલ'નું વિવરણ તમારા મિત્રને કરો. ૮

અથવા

છાત્રાવાસમાં મૂળભૂત સુવિધાઓનો અભાવ છે તેની જાણ તમારા પ્રધાનાચાર્યને કરો.

27 ગમે તે એકનો વિચાર-વિસ્તાર કરો : ૬

- (i) સાચું સુખ જે જાતે નર્યા.
(ii) “આવ નહિ આદર નહિ, નહિ નયનમાં નેહ,
તે ઘર જાઈએ ના કદી, કંચન વરસે મેહ,”

28 નીચેનો ફકરો વાંચી નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : ૫

અભ્યાસનું મહત્ત્વ આપણા દેશમાં બહુ લાંબા કાળથી સમજાયેલું છે, પણ અભ્યાસ સાથે બીજી કેટલીક બાબતો પર ધ્યાન ગયું નથી. અભ્યાસ વિના સંસ્કાર દૃઢ થતા નથી એ જણાવ્યું, એટલે ગમે તે રીતે અભ્યાસ કરાવવા મથીએ છીએ, દરેક ક્રિયા ત્રણ રીતે કરી શકાય છે : ભયથી, લાલચથી કે પ્રેમથી. ભયથી અને લાલચથી પણ સંસ્કાર પાડી શકાય છે. એમાં અભ્યાસ કરનારની વિવેકબુદ્ધિને ખીલવવી નથી પડતી. સરકસના મેનેજરો જનાવરોને ભયથી જ કેળવે છે. શાળામાં શિક્ષકો પણ એ જ રીતે અજમાવે છે. ઘણા ધર્મગુરુઓ પણ ભય કે આશા બતાવીને સારી ટેવો પાડવાનો પ્રયત્ન કરે છે, પણ આ રીતે પડેલી ટેવોમાંથી જ્યારે વિશ્વાસ ઊઠી જાય, ત્યારે સૈકાની ટેવો પણ થોડા જ સમયમાં નાશ પામે છે.

પ્રશ્નો :

- (i) આપણે અભ્યાસનું મહત્ત્વ શા માટે સ્વીકારીએ છીએ ?
(ii) દરેક ક્રિયા કઈ ત્રણ રીતે કરી શકાય છે ?
(iii) અભ્યાસ કરવાની કઈ રીત સરળ છે ?
(iv) ભયથી પડેલી ટેવો ક્યારે નાશ પામે છે ?
(v) આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

29 એક પરીક્ષામાં કુલ 500 વિદ્યાર્થીઓ બેઠા છે. તેમાંથી 375 વિદ્યાર્થીઓ પાસ થયા અને 125 વિદ્યાર્થીઓ નાપાસ થયા છે. વર્તુળ આલેખમાં વિગતનું ટકાવારી વર્ગીકરણ કરી દર્શાવો. ૩

30 સૂચના મુજબ લખો :

- (ક) વિરુદ્ધાર્થી લખો : (ગમે તે બે) ૨
અગવડ, સંધ્યા, જન્મ, દયાળુ.
- (ખ) સમાનાર્થી લખો : (ગમે તે બે) ૨
રાષ્ટ્ર, પ્રણામ, પર્વત, યુદ્ધ
- (ગ) સંધિ જોડો : (ગમે તે બે) ૨
પ્રતિ+ઉત્તર, શિષ્ટ+આચાર, અનાથ+આલય, સૂર્ય+ઉદય
- (ઘ) રૂઢિપ્રયોગોનો અર્થ લખો : (ગમે તે બે) ૨
કાલાવાલા કરવા, જીવ બળવો, પરસેવો પાડવો, નાક વિનાનું
- (ઙ) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો : (ગમે તે બે) ૨
ઈશ્વરમાં આસ્થા રાખે તે,
ભાન વિનાનું,
જોવાલાયક સ્થળો,
જે જોઈ ન શકે તે.

31 નીચેના મુદ્દા ધ્યાનપૂર્વક વાંચી તે પરથી વાર્તા લખો :

૫

એક રાજા — નગરચર્યા જોવા માટે નીકળવું — રસ્તા વચ્ચે પથ્થર — રાજાએ પથ્થર નીચે એક ચિટ્ટી અને એક સોનામહોર મૂકવી — ખેડૂતનું પસાર થવું — અથડાવું — ચાલ્યા જવું — ઘોડાગાડીવાળાનું પસાર થવું — અથડાવું — બબડાટ કરી ચાલ્યા જવું — દૂધવાળીનું અથડાવું — બબડાટ કરી ચાલ્યા જવું — એક વિદ્યાર્થીનું પસાર થવું — પથ્થર ખસેડવો — ચિટ્ટી અને સોનામહોર — ચિટ્ટી વાંચવી “પથ્થર ખસેડવાનું ઈનામ” — બોધ.